

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Ew./3. № 2077./II.

Do

Generalnej Adjutantury Naczelnego Wodza. -

W załączeniu przesyła się raport Attaché Wojsk.P.P.
w Wiedniu za Nr.30.z dnia 31.XII.1920 r. o Austrii i S.H.S.
do wiadomości. -

1 załącznik. -

Otrzymują: Gen.Adj.Nacz.Wodza., M.S.Zagr., M.S.Wojsk.

Oddz.II.Sztabu. -

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Rz. 6432/53 dnia 13 / I 1921 r.

zespół Wydział.

Za zgodność:

[Signature]

Pocztą polową Nr.53, 6432/53
11.I.
Warszawa, dn. 1920 r.

TAJNE

Szef Oddziału II.

W z.P r z e z d z i e c k i m.p.

Major Szt.Gen.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

211

POSELSTWO POLSKIE
W WIEDNIU
ATTACHE WOJSKOWY.

P o u f n e !

Raport Nr.30.

Wiedeń, dnia 31 grudnia 1920.

Leśniewski

- 1). Austrja,
- 2). Królestwo S.H.S.

A U S T R I A .

A). Sprawy wojskowe:

- 1). Stan liczbowy armji z dnia 10.XII.1920 r.
- 2). Urzędy likwidacyjne i prowizoryczne biura ewidencyjne istniejące w garnizonie Wiednia i Austrii Dolnej.

B). Sprawy polityczno-wojskowe:

- 1). Program organizacji Orgesch i Escherich w Tyrolu,
- 2). Sprawozdanie ze święta strzeleckiego, które odbyło się w Innsbrucku w 19 - 22./XI. 1920.

A. - 1).

rozmiesszczenie austriackiej
siły zbrojnej.

W sprawozdaniu tem z dnia 10.XII. b.r. nie są uwzględnieni ani oficerowie (w liczbie 1500) ani podoficerowie (w liczbie 2000).

A U S T R I A D O L N A .

Uchwalony kontyngent 13.708,
(Według postanowień organizacyjnych 13.410),
Zatwierdzonych żołnierzy 13.337,
Brakuje do pełni kontyngentu 371.

Północno-zachodnie Węgry.

Uchwalony kontyngent 1330,
Kontyngent przekroczony o 1330.

Austria Górna.

Uchwalony kontyngent 3535,
(Wedle postanowień organizacyjnych 3557),
Zatwierdzonych żołnierzy 3042,
Brakuje do pełni kontyngentu 493.

S t y r i a .

Uchwalony kontyngent 3535,
(Według postanowień organizacyjnych 3557),
Zatwierdzonych żołnierzy 2277,
Brakuje do pełni kontyngentu 1258.

S a l z b u r g .

Uchwalony kontyngent 890,
(Według postanowień organizacyjnych 856),
Zatwierdzonych żołnierzy 596,
Brakuje do pełni kontyngentu 294.

K a r y n t i a .

Uchwalony kontyngent 1486,
(Według postanowień organizacyjnych 1773),
Zatwierdzonych żołnierzy 1559,
Kontyngent przekroczony o 73.

T y r o l.

Uchwalony kontyngent 1486,
(Według postanowień organizacyjnych 1398),
Zatwierdzonych żołnierzy 740,
Brakuje do pełni kontyngentu 746.

V o r a l b e r g.

Uchwalony kontyngent 532,
(Według postanowień organizacyjnych 614),
Zatwierdzonych żołnierzy 574,
Kontyngent przekroczony o 42.

R A Z E M:

Uchwalony kontyngent 26500,
(Według postanowień organizacyjnych 26500),
Zatwierdzonych żołnierzy 22123 *)
Brakuje do pełni kontyngentu 4492 **)
Kontyngent przekroczony 115.

Brakuje zatem do pełni kontyngentu 4377.

*) W tej sumie mieszczą się żołnierze w liczbie 9372 przyjęci z byłej obrony narodowej (Volkswehr) tudzież w liczbie 12751 przyjęci ze stanu cywilnego.

**) Suma ta ma się wkrótce zmniejszyć, gdyż około 800 zgłoszeń o przyjęcie nie zostało jeszcze rozstrzygniętych.

A. - 2).

Zwijane placówki i prowizoryczne (austr.) ewidencje personalne.

Placówka dworcowa dla dyrygowania żołnierzy w Huettel-

dorf, XIII.obw. dworzec.

Komenda linji kolejowych półn.wschód - II.Nordbahn-
strasse 50.

Oficer dworca kol. wschodniego w Wiedniu X.obw.

" " południowego " X.obw.

" " zachodniego " XIV.obw.

" " północnego " II. obw.

Referent dla wojsk. grobów poległych przy oddziale
budownictwa wojsk. I.Liebigg. 6.

Powiatowa komenda uzupełnień Wiedeń A, III. koszary
piechoty Rennweg.

Powiatowa kmda uzupełnień Wiedeń B, IX.koszary Rossau

Powiatowa kmda uzupełnień dla obrony krajowej Wiedeń A
XIII. koszary kaw. Breitensee.

Powiat. kmda uzupełnień dla obrony kraj. Wiedeń B,
V.koszary Siebenbrunnen.

Powiatowa kmda pospolitego ruszenia Nr.1 - XIII. ko-
szary kaw. Breitensee.

Powiatowa kmda pospolitego ruszenia Nr.39 - V.koszary
Siebenbrunnen.

Detachement przy głównym składzie broni XI.Neugebaude
" ~~xxxx~~ oddziale samochodów art. przy gł.
składzie broni w XI.obw. Neugebaude.

Placówka dla odbioru broni X. arsenał.

Dom inwalidów wojskowych XIII.Fasangartenstrasse 51.

Fabryka państwowa Wiedeń X. arsenał.

Państwowa placówka dla przydziału podwód I.Liebigg.6.

Skład podwód II. dla państw. podwód w II.obw.koszary
Wilhelma.

Skład podwód XII. i placówka dla przydziału tychże
w XII.obw.koszary taborów Maidling.

Muzeum wojsk. X. arsenał.

Warsztaty rymarskie Wiedeń XII.koszary taborów Heidling.
Ekspozytura składu narzędzi, St.Merx, III.Landstr.Haupte
Skład narzędzi dla samochodów wojsk. w X.obw. arsenał.
Wojsk. szkoła dla jazdy samochod. w X.obw. arsenał.
Warsztaty artyleryjskie w Wiedniu X.obw.
Skład specjalnych narzędzi techn. XII.koszary tab.Heidling²⁸
Filia składu mundurów ~~Berne~~ ^{Winn} ~~mas/01.~~ w V.obw.Spengergasse
Dom dla studujących oficerów w XIX.obw. szpital wojenny
w Grinzing.

Magazyn różek Wiedeń,II.Obere Donaustrasse 17.

biuro wywiadowcze dla podoficerów zawodowych w VI.obw.
w koszarach Stift.

Grupa dla niesienia pomocy osobom wojskowym poszkodowa-
nym wskutek wojny w I.Liebigg. 6.

Krajowe biuro dla udzielania odpraw powracającym z nie-
woli, w IV.obw. Freihaus.

Stacja zberna dla uzdrowieńców IX.koszary Rossauer.

Biuro dla przydziału sił roboczych, IX.koszary Rossauer.

Jadłodajnia wojsk. na dworcu wschodnim.

Stacja rozdzielcza dla powracających z niewoli w Hitzing
XIII.Heinrich Coolingasse

Stacja rozdzielcza dla powracających z niewoli w Leo-
poldau XXI.baraki.

Prowizoryczne ewidencje personalne.

Krajowy urząd likwidujący Wiedeń,I.Liebiggasse 6.

4.pułk piechoty III.koszary piechoty Rennweg.

49 pułk piechoty IX.koszary Rossauer.

64 pułk piechoty II. koszary Albrechts.

1 pułk strzelców; XIII.koszary kaw. Breitensee.

24 pułk strzelców; V.Siebenbrunnkas.

21 pułk strz.; II.koszary Wilhelma.

3 " dragonów; XIII.koszary kaw. Breitensee.

104 pułk artylerji polowej

125 " " " i

1 " ciężkiej artylerji polowej

w III.koszary art. Rennweg.

13, 113 p.art.pol., 12 p.art.konnej, i oddz.art.gór-
skiej Nr.13/46; XI.koszary Friedricha.

Artylerja techniczna III.koszary art.Rennweg.

Baon zap. nauczycieli elektryków - XII.koszary tab.
w Meidling.

Baon zap. reflektorów - XXI.baraki Jedlersee.

Baon zap. kamieniarzy - " " "

" " wojsk samochodowych - X.arsenał.

" taborów Nr.2 - XII.koszary tab. Meidling.

Wojska lotnicze - X.arsenał.

Kompanja zap. sanitariuszów Nr.1.i 2.- III.koszary
piech. Rennweg.

Magazyn prowiantowy Wiedeń, II.Obere Donaustr. 17.

Marynarka - III.Marxergasse 16.

21 i 10 pułk strz. w St.Poelten, 15 p.drag. w Wr.
Neustadt, 11 pułk drag.i 5 strz.konnych w Stockerau,
25 i 150 pułk artylerji pol. w Wr.Neustadt, 108 pułk
artylerji pol. i 50 pułk ciężkiej art. pol. w Aspang
2 pułk. art. górskiej i 25/50 pułk artylerji górskie
w Payerbach, baony zapasowe saperów w Klosterneuburg
Melk, Hainburg i Krems. Skład mundurów Brunn a/G.,
Zapasowa formacja lotnicza w Wr.Neustadt. Baon zap.
wojsk kolejowych w Korneuburg. ~~Żołnierze~~ wojska
telegraficzne St.Poelten. grupa likwidująca byłego
baonu mostowego w Krems, Skład broni Woth koło St.
Poelten,skład narzędzi saperskich w Klosterneuburg,
stacja odbiorcza i rozdzielcza dla jeńców w Lincu
dworzec kolejowy w Bruck a.d.L. i Hohenau, powiat.
kmda uzupełnień dla armji, obr.kraj.i posp. ruszenia
w St.Poelten.

B. - 1).

Program organizacji Orgesch (Escherich) w Tyrolu.

Organizacja Orgesch w Tyrolu ma przestrzegać i bronić interesów żywotnych narodu niemieckiego; na tym gruncie doszła ona do następującego zasadniczego programu:

- 1). Podtrzymywanie ducha narodowego ~~u~~ u wszystkich warstw narodu niemieckiego i podkreślanie jednoczącej idei państwowej. Organizacja pragnie jednak zatrzymać związkową formę państwa i będzie zwalczać wszelkie próby odłączenia się, z zastrzeżeniem, że wszystkie kraje związkowe zachowają swe dotychczasowe stanowisko.
- 2). Wzmocnienie autorytetu państwa i władz.
- 3). Zwalczenie bolszewizmu i wszelkich szkodliwych i rozkładających wpływów obcych.
- 4). Zwalczenie materjalizmu.
- 5). Wychowywanie w narodzie zamiłowania do pracy. Organizacja stawia sobie za cel podnieść ^{tak} duchową, materjalną i moralną ^{tak} niveau robotnika niemieckiego ^{tak} i umysłowego jak i rękodzielnika.
- 6). Przeprowadzenie ugody między pracodawcą a pracującym; zwalczenie wykorzystywania robotnika niemieckiego jak też i przemysłu niemieckiego.
- 7). Zwalczenie lichwy i paskarstwa.
- 8). Wyrównanie przeciwieństw klasowych, utrzymanie i wzmocnienie stanu średniego, zbliżenie się wzajemne miast i wsi.
- 9). Fizyczne i moralne wychowanie młodzieży, aby zrozumiała obowiązek pracy jako obowiązek narodowy.
- 10). Propaganda tych idei wśród kobiet, specjalnie matek niemieckich.

B. - 2).

Sprawozdanie ze święta strzeleckiego w Innsbrucku.

Święto strzeleckie nie odbyło się w tym roku tak uroczysto jak to było planowane. Na przeszkodzie stanęli robotnicy, którzy widząc w organizacji Orgesch główną ostoję reakcji konserwatywną, sprzeciwili się ¹katogorycznie urzędzeniu w Tyrolu tej uroczystości strzeleckiej. Ta uroczystość pozwoliłaby bowiem pokrewnym związkom niemieckim połączyć się z organizacją Orgesch w Tyrolu i ewentualnie wspólnie przeprowadzić zamach stanu i restaurację monarchji. Urządzili więc strajk kolejowy, który przeszkodził większej części delegatów przyjechać do Tyrolu. Tylko nieliczni posiadający paszporty bawarskie, mogli dostać się przez Monachium do Innsbrucka.

Z Bawarii miało przybyć około 200 strzelców. Reszta ochotniczej obrony ludowej (Heimwehr) nie przybyła, ponieważ nie chciała jechać bez własnych strzelb a władze tyrolskie pod wpływem robotników nie chciały się zgodzić na ten warunek.

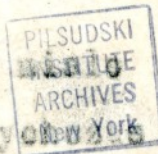
Oświadczając to za pośrednictwem organizacji Dr. Escherich miał wyrazić się wobec wiedeńskiego delegata związku walczących na froncie (Frontkämpferversvereinigung), że obrona ludowa mogłaby z łatwością, mimo oporu socjalistów, przeforować przejście przez granicę tyrolską ^{ie} święto strzeleckie jest

jednak za błahym powodem, aby prowokować krewny konflikt ze socjalistami; Ci bowiem zamknęli granicę bawarsko-tyrolską przez uzbrojonych ochotników związków robotniczych.

Około 10.000 robotników tyrolskich ma być zaopatrzonych w broń. Miał to powiedzieć w sejmie tyrolskim w swej mowie 19.XI. poseł socjalistyczny Rappoldi.

Postępowanie socjalistów podczas uroczystości

być tak oburzające, że wielu obywateli, którzy doty

zdala stać od wszystkich związków, przystąpił jako członko-
wie do obrony ludowej.

Opinia publiczna zarzucała socjalistom, że robą wspólną
politykę z Włochami i że podburzają Ententę wszelkimi spo-
sobami przeciwko związkom ludowym.

Gala uroczystość, pochod na noc i poświęcenie sztanda-
ru odbyły się spokojnie i bez przeszkód. W pochodzie brał też
udział komendant żandarmerji tyrolskiej, który miał oświad-
czyć, że cała żandarmerja przyłączy się wkrótce do związków
ludowych, ponieważ organizacja ta została oficjalnie przez
rząd uznana.

Na przyjęciu delegatów, w swej mowie oficjalnej miał
podkreślić Dr. Steidle, że święto strzeleckie jest tylko pra-
starym zwyczajem ludu tyrolskiego, że nie posiada ono wcale
tego charakteru wojenniczego i przewrotnego, jaki mu narzu-
cił choć socjaliści. Organizacja Orgesch nie ma zamiaru roz-
trząsać z bronią w ręku kwestji państwowych i nigdy nie dąży
i nie pragnie walk bratobójczych.

Namiestnik Tyrolu Schrafft miał przypomnieć, że pierwszy
raz odbyło się to święto narodowe strzelców w r. 1859, ostat-
ni w r. 1885 i żądać zbratania Niemców zamieszkujących kraje
od "Salun po Bałtyk".

Nadeszły telegramy powitalne z różnych stron, między in-
nymi od związku walczących na froncie (Frontkämpfervereini-
gung), mieszczańskiego związku strzelców we Wiedniu (Wiener
Scharfschuetzen-Buergerkorps), związku imienia Andrzeja Hofer,
od gen. piech. Alfreda Krausa i związków obrony ludowej (Heim-
wehr) w Karyntji, Salzburgu i Styrii.

Uczestnicy podzieleni byli na cztery grupy:

- 1). goście z Bawarii,
- 2). żołnierze należący do armji,
- 3). strzelcy ze strzelbami wojskowymi,
- 4). ~~xxxxxxx~~ " precyzyjnymi.

W uroczystości tej miało brać udział około 60 żołnierzy kilku oficerów i podoficerów. Komendaⁿⁱ 12-go pułku strzelców alpejskich ppłk. Juliusz Hoega rozkazem Nr. 116/8/XI. zaprosił na tę uroczystość najlepszych strzelców oprócz oficerów trzech podoficerów i 10 szeregowych. Rady żołnierskie^{jednak} zakazały brania udziału w uroczystości, a specjalnie ostro zaróciły się i zaprotestowały przeciw rozkazowi płk. Hoega. Komenda 6-cj brygady wstosowała też protest, który był opublikowany w rozkazie 118 z 10.XI. W rozkazie tym oświadczono że armja oficjalnie w tej uroczystości nie bierze udziału.

Działalność komunistów w Austrii i Niemczech.

(na podstawie wiadomości udzielonych mi z biura legitymistów we Wiedniu.)

R.
W twierdzy Hohensalzburg obok Salzburga ma znajdować się stacja radiotelegraficzna, która ma pozostać w porozumieniu ze stacją w Moskwie.

Komendantem tej stacji jest kptn. Bachgraber. Wprawdzie jego przekonania polityczne są zupełnie lojalne, ale jednak jest on zupełnie bezwzględny wobec swego własnego personelu, który ma być zupełnie zbolszewikowany i przez Moskwę przekupiony.

Ogniwiem pośrednim między Salzburgiem a wiedeńską partją komunistyczną ma być rzeźnik Degendorfer (urzędnik państwowy). Zdeje się też że ważną rolę odgrywać ma inż. Ball, który oficjalnie chce uchodzić za anty-bolszewika w istocie jednak jest mężem zaufania Dra Wareszawskiego-Bronskiego. Do niedawna mieszkał on w hotelu Erzherzog Karl we Wiedniu Nr. pokoju 60. Mieszkał on tam z jakąś kobietą rzekomo śpiewaczką. Towarzyszka jego ma znajdować się obecnie na klinice Dra Strassera. Inż. Ball był śledzony przez detektywów i okazało się, że komunikuje się on ^{tajemnie}ustanicznie z Bronskim-Wareszawskim

Czerwona armja w Niemczech.

Lewica radykalna w Niemczech usilnie zajęta jest tajną organizacją wojskową swej partji. Przejęte pisma centralnej komendy (Centraloberkmdo) podpisane przez Rothmann - Feindt i delegatów inspekcyjnych (Inspektions delegierte) podpisane „Tapkin” miały dać następujące daty:

Armia czerwona

Armia czerwona w Niemczech ma rozporządzać ośmiu
na korpusami podzielonymi na 48 grup walczących (
(Hauptkampfgruppen).

Miejscami postoju tych korpusów mają być:

1. Korpus - Berlin - Szczecin,
2. " - Śląsk,
3. " - Saksonja,
4. " - Halle, Brunświk i Magdeburg,
5. " - Turyngja,
6. " - Hesja,
7. " - Obwód Rury,
8. " - północny zachód.

W ostatnich dwóch okolicach ^{ma być/} zapewnionem ~~xxx~~ tak
ze współdziałanie wojsko (Reichswehr).

Zapasy broni jakimi ^{armije} czerwona w Niemczech

ma rozporządzać.

Czerwona armia ma rozporządzać znacznymi zapasami
broni, koniecznymi w walce wręcz jak i oddala. Mają
posiadać

- 486214 karabinów,
- 536 ciężkich karabinów maszynowych,
- 1012 lekkich " "
- 209 dział,
- 83 ciężkich miotaczy min,
- 22 miotaczy ogniowych,
- 8 tanków,
- 13 aut pancernych,
- 17 kompletnych wyekwipowań do ataku gazowego
- 34 samolotów.

W ostatnich czasach ~~armie~~ ^{armie} się coraz bardziej
nawet w pólniemieckich centrach rewolucyjnych indefe-
rentyzm polityczny, spowodowany niemocą polit. Rosji.

Królestwo S. H. S.

Sytuacja polityczna i wojskowa.

(Na podstawie wiadomości zaczerpniętych z austr. związkowego Ministerstwa Wojny).

Rada ministrów, która odbyła się dnia 14 grudnia a na której obecni być mieli szef sztabu gen. i min. wojny zajmowała się licznymi kwestjami polityki zewnętrznej i wewnętrznej, przedewszystkiem stanowiskiem jakie ma rząd zająć w ~~xxxxxx~~ wobec partji Radica w Kroacji.

Mimo, iż posiedzenie było tajnem, przeszły niektóre szczegóły do wiadomości kół oficerskich.

Zrazu zwyciężało mniemanie, że proces adwokata Dra Milana Accurti może dostarczyć pozorów do wystąpienia także przeciwko Radicowi i oskarżenia go o zbrodnię zdrady stanu. W procesie Accurti silnie ma bowiem być skompromitowaną i partja Radica. Szef sztabu gen. słusznie jednak zauważył, że wytoczenie sprawy Radicowi nie wydaje się dostatecznie uprawnionem, gdyż w procesie Dra Accurti skompromitowaną jest tylko partja jego a nie sam Radic; oprócz tego proces znajduje się obecnie w stanie śledztwa i uwięzienie głównych polityków mogłoby jeszcze więcej wzburzyć i tak zaniepokojoną opinią publiczną i być powodem poważnych rozruchów.

W związku z ^{miano/}perawą Radica przeczyta~~o~~ł tajny raport komdta 4-ej armji gen. Vasica, w którym tenże zwraca uwagę na ogólnie wrogi nastrój w Slawonji i Kroacji nie wyklu-

czający możliwości otwartej rewolucji w tych krajach.

Szef sztabu gen. miał postawić wniosek, aby przenieść i skoncentrować natychmiast ~~niki~~ w Kroacji niektóre pułki dywizji naddunajskich i nadmurawskich, jakoteż odtransportować pułki kroackie do Starej Serbji. Wniosek ten miał przejść, liczyć się więc można w najbliższej przyszłości z licznymi dyslokacjami i przeniesieniami.

Postanowiono zarządzić rozmaite najostrożniejsze środki ostrożności. W tym celu minister spraw wewn. otrzymał dla bana Kroacji ^{wprowadzenie} uczynienia wszystkiego, czego by tylko sytuacja chwilowa wymagała.

Następnie minister sprawiedliwości miał zdać dokładnie sprawę z procesu Dra Accurti, jakoteż udzielić wiadomości w sprawie Dra Bosniaka.

Z pośród spraw polityki zewnętrznej najważniejszą jest kwestja morza adriatyckiego. Rząd miał postanowić, zająć chwilowo stanowisko wyczekujące do chwili załatwienia sporu D'Annuzio - Caviglia. Ø

Odwołanie bana Kroacji Dra Laginja rozkazem następcy tronu z dnia 11.XII. miało być przyjęte bez dyskusji do wiadomości.

Szczególną wagę tak z punktu widzenia gospodarczego, jako też wojskowego posiada budowa kolei Bx Beograd - Adria. W ministerstwie kolei mają być ukończone plany a nawet przedłożone specjalnej komisji wydelegowanej przez ministerstwo wojny. Mają już być ^{nawet} utworzone sekcje, które mają za zadanie przeprowadzać w terenie poligony operacyjne. Projektowane są dwie linje: pierwsza: Beograd - Zemun - Klenak - Sabac - Loznica - B. Bast - Visegrad - Foca - Savnik - Niksic - Kotor. Linja ta posiada warjanty. Jedna ^{linja} ma prowadzić Beograd - Valievo - Uzice - Visegrad zaś druga przez Beograd - Valievo - Ljubovija.

Ma ^{istnieć} być też plan, aby z Niksić kolej szła przez Podgorica - Budua - Kodor albo Niksic - Risan - Kodor. Drugi projekt kolei adriatyckiej brzmi następująco: Beograd - Zemun - Klenak - Sabac - Łożnica - Drinjaca - Kladanj - Sarajevo - Mostar - do ujścia Neretvy miasteczka Neum.

Badanie terenu tej drugiej linii miało już zostać oddane dyrekcji kolei w Sarajevie. Ta druga linja kolejowa ma być o wiele krótszą od pierwszej, jest jednak technicznie o wiele trudniejszą do wykonania. Linja Beograd - Kotor posiada ~~xxx~~ też znaczne trudności do pokonania, jak n.p. przebycie tunelu długiego na 10 km. Koleje te posiadałyby nadzwyczaj ważne znaczenie strategiczne (główna linja ofenzywna). Dlatego też szef sztabu gen. miał postawić kilka warunków od których wypełnienia zależy ^{T-4} jego zezwolenie na budowę. I tak ~~xxx~~ linja ma być trasowana jako dwutorowa i wybudowana w ten sposób, aby pociągi mogły osiągnąć szybkość 70 km. na godzinę.

W celu ukończenia prac przedwstępnych miano stworzyć 5 sekcji:

- I. sekcja: Zemun - Łożnica,
- II. " Łożnica - B.Basta,
- III. " B.Basta - Foca,
- IV. " Foca - Savnik,
- V. " Savnik - Kotor.

Dwie pierwsze sekcje miały już odjechać do swego miejsca przeznaczenia. Przypuszczalnie ukończą one do wiosny wszystkie prace przygotowawcze, poczem przystąpi się do samej budowy linji Beograd - Adria.

Rada ministerjalna postanowiła podać się do dymisji o czym został zawiadomiony jeszcze tego samego dnia na ~~st~~ępcą tronu Aleksander. Utworzenie nowego gabinetu zostało oddane Pasicovi. Ten fakt przemawia za tem, że w teraźniejszej polityce S.H.S. zwyciężają przecież prądy

centralistyczne i rząd tak w najbliższej przyszłości jak i obecnie zwalczać będzie wszelkimi siłami separatyzm poszczególnych krajów. Czy jednak S.H.S. długo potrafi się utrzymać przy systemie Pasica i czy myśl jego zjednoczenia kraju pod przewodnictwem serbji zrealizuje się, pokaże przyszłość. Mimo jednak defilad i zapewnień lojalności ze strony władz kroackich w czasie podróży następcy tronu, coraz bardziej zyskują na wpływy republikańskie. Ostatnie wybory wykazały, że dynastia Karadzordzewiczów nie cieszy się takimi wpływami, jakie jej Pasie przypisywał.